

JOSEF ŘIČÁŘ, „HOVAD PITOMÝCH I DIVOKÝCH VELIKÉ MNOŽSTVÍ.“ SVĚT ZVÍŘAT OČIMA RANĚ NOVOVĚKÉHO CESTOVATELE

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2018, 45 stran + 4 strany příloh

Posudek vedoucí bakalářské práce

Josef Řičář se v rámci bakalářské práce soustředil na netradiční a v českém prostředí dosud poměrně málo frekventovanou problematiku. Svou pozornost zaměřil na téma z oblasti animal history, konkrétně na vnímání zvířat očima raně novověkého cestovatele. A protože hlavní pramenou základnou pro takto uchopený výzkum se mu stal cestopis Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic (1564–1621), otevřela se před ním lákavá možnost uchopit zvolené téma v celé pestrosti a mnohovrstevnatosti, která se zde každému originálně myslícímu badateli přímo nabízí – totiž jak s přihlédnutím k interakcím Kryštofa Haranta s obvyklými, tedy v Evropě se běžně vyskytujícími zástupci živočišné říše, tak se zvířaty exotickými a pro většinu tehdejších Evropanů naprosto nezvyklými, a konečně i se zvířaty bájnými, v jejichž existenci však mnohý raně novověký cestovatel často věřil ochotněji než v reálnost tvora tak nestandardního, jakým se mohla jevit kupříkladu žirafa. S potěšením předesílám, že Josef Řičář onu lákavou možnost vytěžovat a zpracovávat cenné informace velmi různorodého charakteru z díla Kryštofa Haranta (a částečně i Oldřicha Prefáta z Vlkanova) beze zbytku využil. Neopomněl ani vpravdě zásadní otázku – totiž vyjasnění toho, kde leží v myšlení raně novověkého intelektuála hranice mezi lidskostí a zvířecostí. I na tu dokázal autor předložené práce odpovědět způsobem, který dokládá, že se mentálně a intelektuálně pohybuje výrazně nad běžnými limity většiny úspěšných absolventů bakalářského studia historie. Neustrnul totiž na úrovni prostého shromáždění informací ke zkoumané problematice – jakkoli i takový počín by byl sám o sobě cenný – ale své téma dokázal systematicky promyslet, analyzovat a interpretovat, to vše s dobrou znalostí vybraného segmentu pramenů i relevantní domácí a zvláště pak zahraniční literatury včetně zohlednění metodologických inspirací, čerpaných nejen ze sféry historické vědy, ale i z příbuzných oborů.

Struktura předloženého pojednání odráží komplexní způsob uvažování autora. Po obvyklém úvodu, vymezení problematiky a shrnutí dosavadního stavu bádání následují tři oddíly, dále členěné na kapitoly a podkapitoly, které tvoří vlastní jádro práce. V jejich rámci Josef Řičář nejprve nastiňuje fenomén cestovatelství a cestopisectví v raném novověku včetně zásadního

aspektu – totiž identity cestovatelů a jejího dopadu na podobu cesty a její sekundární interpretaci. Poté následuje oddíl věnovaný vnímání zvířat v kontextu myšlení raně novověkých vzdělanců, zohledňující i jeho univerzální specifika, především pak zálibu v popisování, kategorizování a třídění viděného. Poslední oddíl rozvíjí již dříve některými badateli otevřené téma kosmografické povahy Harantova cestopisu, což přirozeně souvisí i s rolí, jakou ve svém chápání světa přisuzoval Harant přírodě jako takové a zvířatům zvláště. Práci uzavírá poměrně stručný, nicméně výstižně formulovaný závěr, bibliografie a obrazové přílohy. Výsledkem je logicky a přehledně koncipované pojednání, jehož formální stránka vhodně koresponduje s kvalitním obsahem. Jisté výhrady však lze mít ke konečné redakci textu, neboť některé překlepy či pravopisné chyby zbytečně hyzdí i jeho finální podobu (např. hned v titulu práce na s. 1 – „Hovad pitomích“, v abstraktu na s. 4 – „práce se zabývá vnímáním zvířat očima raně šlechtice“ – zde zjevně vypadlo slovo „novověkého“ – či na s. 11 – „jednotlivý badatelé“).

Pominu-li připomínku uvedenou v předchozí větě, nemám k práci výhrad. Pokládám ji za velmi kvalitní původní český příspěvek k animal studies, které mají i v našem prostředí velký potenciál a snad i velkou budoucnost. Ta však záleží hlavně na tom, zda bude Josef Řičář a podobně orientovaní badatelé svůj bohulibý zájem dále rozvíjet. Bylo by to myslím velmi žádoucí. Jelikož předložená bakalářská práce nepochybně nejen splňuje všechny nároky na tento typ prací kladené, ale v mnoha směrech je i převyšuje, ráda ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji ji ohodnotit jako výbornou.

V Praze dne 26. srpna 2018

Doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.